

IBERIALAIS-AMERIKKALAISEN SÄÄTIÖN STRATEGIA 2015–2019

Säätiön hallituksen hyväksymä 27.2.2015

1. Säätiö, toiminta-ajatus ja tarkoitus

Iberialais-amerikkalainen säätiö perustettiin vuonna 1993. Säätiön sääntöjen mukaan ”Iberialais-amerikkalaisen säätiön tarkoituksena on edistää espanjalais-portugalilaisesta kulttuuripiiriä (Iberian niemimaata, Ibero-Amerikkaa ja muita niihin historiallisesti liittyviä alueita) koskevaa molemminpuolista tieteen, kulttuurin ja talouselämän tuntemusta ja vuorovaikutusta. Säätiö ei tavoittele taloudellista voittoa.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiöllä on Suomen-instituutti Iberian niemimaalla sekä se ylläpitää sitä. Säätiö voi myöhemmin perustaa myös muita instituutteja.

Instituutin tehtävänä on harjoittaa ja edistää säätiön tarkoitukseen liittyvää suomalaista tieteellistä ja taloudellista tutkimusta sekä molemminpuolista kulttuurin ja talouselämän tuntemusta ja vuorovaikutusta.”

Säätiö toimii tiedeyhteisön, kulttuurintuottajien ja ulkomaankaupan välisessä maastossa ja edistää niiden kaikkien kansainvälisyyttä ja tunnettuutta kohdemaissa.

Iberialais-amerikkalainen säätiö hallinnoi vuonna 1996 perustettua Suomen Madridin-instituuttia. Instituutin toiminta-alueeksi on määritelty koko espanjan- ja portugalinkielinen maailma. Tällä kulttuurisesti ja taloudellisesti merkittävällä alueella on yli 700 miljoonaa asukasta.

Madridin-instituutti kansainvälistää suomalaista taidetta ja tiedettä, toimii asiantuntija- ja palveluorganisaationa kansainvälisyyteen pyrkiville taiteilijoille ja kehittää luovan talouden verkostoja Suomessa ja kohdemaissa sekä itsenäisenä toimijana että Team Finland -verkostojen aktiivisena jäsenenä. Instituutti edistää suomalaista elinkeinoelämää, vientiä ja asiantuntijoiden liikkumista Suomen ja kohdemaiden välillä.

Säätiöllä on asiamiesverkosto Portugalissa ja Latinalaisessa Amerikassa. Säätiö hallinnoi Buenos Airesin Suomi-taloa (entinen Suomen Merimieskirkon rakennus).

Tässä strategiassa Iberialais-amerikkalainen säätiö tarkoittaa koko tätä kokonaisuutta, ellei erikseen haluta korostaa Madridin-instituutin työtä tai toimintaa tietyssä kohdemaassa.

2. Säätiön toimintaympäristö ja strategiset kumppanit

2.1 Toimintaympäristö

Iberialais-amerikkalaisen säätiön toimintaympäristö on viime vuosina muuttunut ja muuttuu edelleen monestakin syystä. Suomalaisten talous- ja kulttuurielämän voimien yhdistäminen suurlähetystöjen koordinoimaan Team Finland -yhteistyöhön tehostaa suomalaisten toimijoiden yhteistyötä ja tukee myös säätiön toimintaa.

Säätiön toimintamaissa, etenkin Latinalaisessa Amerikassa, kulttuurituotanto kasvaa voimakkaasti. Tämä lisää vastavuoroisen kulttuurivaihdon mahdollisuuksia, ja kiihtyvä kaupan ja taiteen globalisaatio muuttaa alueellisen toiminnan edellytyksiä. Tässä tilanteessa Iberialais-amerikkalaisen säätiön vahvuus on sen laaja toiminta-alue, vaikka laajuus kieltämättä on myös suuri haaste suppeille henkilö- ja toimintaresursseille.

Suomessa kulttuuri- ja tiedeinstituuttien perusrahoitus on kaventumassa valtion säästötoimien vuoksi. Säätiö toimii opetus- ja kulttuuriministeriön veikkausvoittovaroista myöntämällä yleisavustuksella. Sen lisäksi Madridin-instituutti hankkii projektikohtaista rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä mm. kulttuurivientiin osoitetuista määrärahoista, Suomen Akatemiasta, ulkoasianministeriöstä ja yksityisistä säätiöistä. Toimintaa rahoitetaan enenevässä määrin erikseen valtiolta ja yksityisiltä säätiöltä haettavalla hankerahoituksella. Rahoituksen pirstoutuessa hallintoon käytettävä työaika lisääntyy.

Sosiaalinen media ja digitalisoituminen tuovat uusia mahdollisuuksia ja verkostoja sekä mahdollistavat tulevaisuudessa yhä enemmän resurssisäästöjä.

Säätiölaki on muuttumassa ja se tuonee muutoksia lähinnä hallintoon.

3.2 Strategiset kumppanit

Suomessa säätiö toimii osana Team Finland -verkostoa. Säätiö kuuluu Suomen Kulttuuri-instituutit ry:n verkostoon ja osallistuu tiedeinstituuttien Tiedefoorumiin.

Merkittäviä yhteistyökumppaneita ovat suomalaiset ja lusohispaanisen alueen tieteen ja taiteen toimijat (yliopistot, ammattikorkeakoulut, museot, taiteen tiedotuskeskukset) sekä konsuliverkosto ja kauppakamarit ja muut ulkomaankaupan organisaatiot, kuten Finpro. Vientiä harjoittavien yritysten kanssa on mahdollista rakentaa yhteisiä hankkeita.

Madridissa instituutilla on työtila Complutense-yliopistossa, joka on tärkeä yhteistyökumppani. Tämä yhteistyö tuo instituutille verotuksellisen autonomian.

Latinalaisen Amerikan maissa yhteistyökumppaneita ovat aiemmin mainittujen ohella sekä julkiset kulttuuritoimijat että yksityiset kulttuurin tuottajat ja yliopistot. Näyttelyitä järjestetään mm. yhdessä taidegallerioiden ja museoiden kanssa.

3. Säätiön arvot

Säätiön arvoja ovat:

- aloitteellisuus: proaktiivisuus, ketteruus ja nopea reagointi ovat tuloksellisen toiminnan edellytyksiä, kun resurssit ovat rajalliset. Aloitteellisuus edellyttää myös avoimuutta uudelle.
- pitkäjänteisyys: säätiön toiminnalliset painopisteet (tiede, kulttuuri) tuovat syvyyssulottuvuutta ja tarvittavaa lisäarvoa Suomen ja lusohispaanisen maailman taloudelliseen yhteistyöhön
- laatu ja luotettavuus: säätiö pyrkii toiminnassaan laadukkuuteen ja ammattimaisuuteen.

4. Strategiset tavoitteet ja painopistealueet

4.1. Strategiset tavoitteet

Strateginen tavoite 1: Suomalaisen kulttuurin monipuolinen tuntemus toiminta-alueella, erityisesti Latinalaisessa Amerikassa, kasvaa

Säätiön toiminnan tavoitteena on, että viisivuotiskauden päättyessä suomalaista kulttuuria tunnetaan toiminta-alueella laajasti, kulttuurivienti sekä -vaihto kukoistavat ja koulutuspalvelujen viennille on kehitetty toimintamuodot. Yksittäisten kulttuurihankkeiden vaikutus kestää pitempään kun kummankin eri maan toimijan suhdeverkostot sekoittuvat keskenään ja alkavat kehittää uusia hankkeita.

Suomalaisen kulttuurin tuntemus tehostuu vuorovaikutteisuutta lisäämällä. Kohdemaissa vuorovaikutteisuus kehittyy kun kulttuuriviejät verkottuvat paikallisten toimijoiden kanssa, esimerkiksi suomalaisten ja paikallisten toimijoiden yhteisten näyttelyjen ja tapahtumien kautta. Vuorovaikutuksessa syntyvät henkilökohtaiset suhteet syventävät kulttuurien tuntemusta ja juurruttavat toimijoita ”toistensa maaperään”.

Kun viime vuosina on panostettu voimakkaasti suomalaisen designin esittelyyn ja vientiin, nyt keskitytään visuaaliseen nykytaiteeseen sekä suomalaisen draaman esille tuomiseen. Myös yhteistyötä designin esittelemiseksi jatketaan.

Alkavalla viisivuotiskaudella toiminnan kehittämisen painopiste siirtyy Latinalaiseen Amerikkaan. Tämä luo uusia haasteita, sillä kohdealue on hyvin laaja, toimintaympäristö on jokaisessa maassa erilainen, kumppaniverkostot vaihtelevat ja Team Finland-verkostojen toiminta on sidoksissa paikalliseen kontekstiin. Instituutti ja säätiö vastaavat erilaisten toimintaympäristöjen haasteisiin toimimalla aktiivisesti Team Finland -verkostoissa Latinalaisen Amerikan ja Pyreneiden niemimaan asiamiesverkoston välityksellä.

Koulutuspalvelujen vientihankkeisiin luodaan sujuvia toimintatapoja ja säätiö kouluttaa muita kulttuuri- ja tiedeinstituutteja näiden hankkeiden edistämiseksi. Yhteistyötä suomalaisten koulutuspalvelujen levittämiseksi tiivistetään.

Säätiöllä on jatkuvasti erillisrahoituksella tutkimushankkeita, joissa säätiöllä ja Madridin-instituutilla voi olla myös kevyt fasilitoijan rooli.

Säätiö seuraa tieteen ja taiteen ajankohtaisia painopisteitä siten, että koko laajalla toiminta-alueella huomioidaan kulttuurimme merkkipäiviä kuten: Jean Sibeliuksen syntymästä tulee kuluneeksi 150 vuotta 2015, Madridin-instituutin 20-vuotisjuhlallisuudet 2016 ja Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlallisuudet vuonna 2017.

Strateginen tavoite 2: Säätiön tunnettuus lisääntyy Suomessa

Säätiö, instituutti ja niiden toiminta tunnetaan myös Suomessa pienen aktiivisen harrastajajoukon ulkopuolellakin. Säätiön vuorovaikutteisen toiminnan ja vastavuoroisten vierailujen ansiosta lusohispaanisen alueen kulttuuria tunnetaan Suomessa nykyistä paremmin.

Säätiön hallituksessa toimii edelleen monipuolinen joukko lusohispaanisen kulttuurin ja säätiötoiminnan asiantuntijoita.

5.2.Painopistealueet

Espanja

Madridin-instituutin toiminta on jo vakiintunut ja sen verkostot on luotu. Instituutti on sulautunut näkyväksi osaksi miljoonakaupungin kulttuurielämää. Se toimii yhteistyössä Complutense-yliopiston kanssa, missä sillä on toimipiste. Yhteistyötä Complutense-yliopiston kanssa jatketaan ja tarjotaan suomalaisille tutkijoille mahdollisuutta työskennellä säätiön työtilassa Complutense-yliopistossa.

Vuosittain keskitytään kahteen tai muutamaan merkittävään taiteilijavierailuun, joiden medianäkyvyyteen panostetaan. Tämän lisäksi tuotetaan yhdessä taiteilijoiden kanssa kevyitä helposti liikutettavia näyttelyitä, joita kierrätetään Espanjan ja mahdollisuuksien mukaan myös muiden kohdemaiden taidelaitoksissa.

Instituutin kahden tieteellisen projektin päättyessä niiden tuloksista tiedotetaan laajasti. Uusia tutkimushankkeita valmistellaan.

Portugali

Portugalissa toimii säätiön asiamies. Strategiakauden aikana keskitytään nykytaidetta, erityisesti kirjallisuutta ja visuaalista taidetta koskeviin hankkeisiin ja tiivistetään Team Finland -yhteistyötä.

Latinalainen Amerikka

Vuorovaikutuksen ja toiminnan lisääminen Latinalaisessa Amerikassa kanssa on strateginen painopiste. Sen varmistamiseksi asiamiesverkoston toimivuus on ensisijaisen tärkeä. Syksyllä 2014 aloitettua asiamiesten koulutusta jatketaan. Asiamiehet sitoutetaan säätiön työhön ja Team Finland verkostoihin. Vapaaehtoisista asiamiehistä pidetään huolta tehokkaan tiedotuksen ja koulutuksen avulla.

Argentiina: Argentiinassa toteutetaan säätiön hallituksen laatimaa kolmivuotista toimintasuunnitelmaa. Argentiinalainen elokuvataide on maanosan korkeatasoisinta ja säätiö keskittyy kulttuurivaihtoon mm. tällä alueella.

Brasilia: Laajan kulttuurialueen kasvava ja monipuolinen kulttuurintuotanto, sen taloudellisen toimeliaisuuden tuomat resurssit sekä suomalaisten vientiyritysten toiminta maassa luovat säätiölle hyvät toimintaedellytykset.

Muu Latinalainen Amerikka: Asiamiesverkoston avulla vuorovaikutus Latinalaisen Amerikan kanssa lisääntyy ja Suomen näkyvyys alueella on kauden päätyttyä hyvä. Synergiaetuja maiden välillä käytetään mahdollisuuksien mukaan hyväksi, esimerkiksi näyttelykierroissa. Suomen suurlähetystöjen kanssa jatketaan hyvää yhteistyötä. Säätiö tuo Team Finland -toimintaan kulttuuri- ja tiedeulottuvuuden mukana lisäarvona tunnettuutta ja uskottavuutta.

5 Vaikuttavuuden arviointi

Strategisille tavoitteille luodaan mittarit strategiakauden alussa seuranta varten. Toiminnan vaikutuksia tarkastellaan monesta näkökulmasta: Suomi-kuvan, taiteen, tieteen ja kulttuuriviennin kannalta. Mittareita toiminnan ja vaikuttavuuden arvioimiseen kehitetään yhdessä Suomen Kulttuuri-instituuttien yhdistyksen kanssa.

Säätiön vaikutusta lusohispaanisen kulttuurin ja tieteen tunnettuuden lisääntymiseen Suomessa mitataan myös.

Asiamiesverkoston vakautta ja sitoutumista seurataan sen suuren lisäarvon vuoksi.

Strategiakauden puolivälissä (2017) hallitus tarkastelee strategian toteutumista ja muutostarpeita.

Liite Iberialais-amerikkalainen säätiö ja sen toimintamuodot

Iberialais-amerikkalaista säätiötä johtaa hallitus, jonka jäsenet valitaan kolmivuosisikaudeksi kerrallaan siten, että puolet jäsenistä on erovuorossa. Hallitukseen valitaan tiedeyhteisön, kulttuurielämän ja elinkeinoelämän edustajia. Säätiöllä on Suomessa toimiva pääsihteeri, FT Elina Liikanen. Hänen työaikansa on keskimäärin kahdeksan tuntia viikossa.

Madridin-instituutti toimii hallituksen valitseman johtajan johdolla omalla budjetillaan. Instituutissa työskentelee johtajan lisäksi tiedottaja sekä opiskelijaharjoittelijoita. Argentiinassa säätiö omistaa huonossa kunnossa olevan Suomi-talon.

Säätiöllä on asiamies Portugalissa ja useissa Latinalaisen Amerikan maissa (Argentiina, Brasilia, Chile, Kuuba, Meksiko, Peru, Kolumbia ja Uruguay). Asiamiehet toimivat Madridin-instituutin johtajan ohjauksessa lukuun ottamatta Argentiinaa, jossa Suomi-talon asioita hoitava asiamies toimii suoran hallituksen ohjauksessa. Kaikkialla ollaan aktiivisessa vuoropuhelussa Team Finland -verkoston kanssa.

Madridin-instituutti ja asiamiehet järjestävät yhdessä taiteilijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa näyttelyitä, taiteilijavierailuja, esitelmätilaisuuksia, seminaareja ja esityksiä. Säätiö fasilitoi koulutuspalvelujen vientiä ja toimii siinä yhteistyökumppanina kasvatustieteen tutkijoiden ja täydennyskoulutusta harjoittavien yhteisöjen kanssa.

Säätiö toimii opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) vuosittain myöntämällä avustuksella, hankkeita rahoitetaan sekä OKM:n vientituella että yksityisten säätiöiden myöntämällä apurahoilla. Tutkimushankkeet toteutetaan niitä varten erikseen myönnettyillä varoilla. Niiden hallintoa varten säätiö saa rahoituksesta yleiskulukorvauksen.

Instituutilla on kaksi tutkimushanketta:

- Professori Martti Pärssisen johtama Suomen Akatemian rahoittama *Yhdistynyt diversiteetti; Monumentaalinen maisema, paikallisuus ja kulttuurien dynamiikka Kolumbusta edeltäneessä Länsi-Amazoniassa. (vuodet 2011–2015)*
- Instituutin johtajan, FT Auli Leskisen johtama Koneen säätiön rahoittama *Espanjan, Portugalin ja Latinalaisen Amerikan nykykirjallisuuden historia 1970–2010. (vuodet 2011–2015)*